

Козлов Антон Вікторович,
*аспірант спеціальності 035 «Філологія»,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»*

ВИВЧЕННЯ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ АСПЕКТІВ ЕПІЧНИХ ТВОРІВ КОБО АБЕ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

XX століття відкрило світові японську літературу, яка репрезентує різні тенденції розвитку гуманітаристики. Екзистенційне світосприйняття можна назвати однією із головних особливостей художніх текстів митців Японії. У літературі минулого (XX) століття творчість Кобо Абе, на нашу думку, займає виняткове місце, оскільки епіка письменника викликала зацікавлення поза межами його країнами. Екзистенціалізм Кобо Абе є однією із головних причин читацького інтересу. Проблематика та поетика художніх творів митця змушують замислитися над вічними проблемами буття.

На нашу думку, у вищій школі на заняттях з історії зарубіжної літератури XX століття необхідно звернутися до вивчення роману Кобо Абе «Жінка в пісках», який репрезентує абсурд людського існування, розкриває авторські роздуми про сенс буття та боротьбу з абсурдністю життя.

Нагадаємо, що в романі головний герой випадково потрапляє в яму піску на зачиненому пляжі. Йому доводиться жити разом із жінкою, котра вже давно опинилася у цьому замкнутому просторі. Щоденна рутинна праця й боротьба з піском стає рушійною силою відносин чоловіка та жінки..

На заняттях акцентуємо, що роман «Жінка в пісках» політематичний, репрезентує теми сенсу життя, самотності, боротьби з безглуздістю буття та любові. Це твір із глибоким філософським змістом, висвітлює трагічну сторону існування, акцентуючи, що навіть у складних обставинах людина має знайти сенс власного життя і не втрачати людяність. Студенти приходять до висновку, що Кобо Абе використовує алегорію ями в піску для того, щоб підкреслити важливість пошуку сенсу в ситуаціях, коли життя стає підвалиною й ставить героїв перед екзистенційним вибором – прийняти реальність, у якій вони опинилися, чи продовжити боротьбу з абсурдом.

На заняттях з історії зарубіжної літератури звертаємось й до інших творів японського митця: романи «Дорожній знак в кінці вулиці», «Стіна. Злочин S. Карми», «Чуже обличчя», «Спалена карта», «Людина-коробка», досліджуємо оповідання та кіносценарії. Вивчаючи твори Кобо Абе доводимо, що письменник розкриває особливості людської психології, наголошує необхідність самопізнання й стимулює читачів до глибокого дослідження власних почуттів та думок.

Акцентуємо, що у романах японський письменник висвітлює тему екзистенційного самопізнання. Герої стикаються з власними межами, страхами та суперечливостями, їхній внутрішній світ демонструє постійне прагнення зрозуміти себе, власні бажання та дії. Здобувачі освіти приходять до розуміння, що у творах Кобо Абе досліджує сприйняття особистістю реальності й адаптації до складних обставин. Герої проявляють власну сутність в надзвичайних або абсурдних ситуаціях, що дозволяє їм рефлексувати про сенс життя та власні цінності.

Також на заняттях підкреслюємо, що письменник поєднує елементи трагічного й комічного, вражає читача несподіваністю й суперечливістю, викликає посмішку й засмучення. Персонажі та події мають багатозначність й дають можливість для різноманітних тлумачень. Твори Кобо Абе репрезентують звернення до символіки та алегорії, що дозволяє письменнику більш глибоко розкрити власні філософські погляди. Студенти приходять до розуміння, що твори японського письменника демонструють глибину психологічного аналізу. Автор через використання фантастичних сценаріїв та невизначеності спонукає читачів до екзистенційних роздумів над природою людини та її місцем у світі.

На заняттях з історії зарубіжної літератури акцентуємо, що Кобо Абе репрезентує екзистенційну тему самотності людини в натовпі, мегаполісі, допомагає краще зрозуміти настрої, проблеми, думки сучасної людини. Детектив, котрий шукає зниклу людину, дружина зниклого персонажа («Спалена карта»), професор, який втратив обличчя («Чуже обличчя»), молода

дівчина, котра торгує дрібницями («Ті, що увійшли до ковчега») – усі вони відчують самотність в цьому бентежному світі. Когось з персонажів не слухають, когось не помічають, але й у тих героїв, кого слухають і помічають, є відчуття неправильності й нелогічності світу.

Вивчаючи твори Кобо Абе, доводимо необхідність дослідження моральних дилем в авторській інтерпретації. Це пов'язано з етичними питаннями, коли герої, що змушені обирати між поганим й гіршим, стикаються з неочікуваними етичними рішеннями. Тому твори автора часто висвітлюють суперечливість та розмитість моральних цінностей. Герої опиняються в таких аморальних ситуаціях, де стандартні норми не застосовуються. І це підштовхує читачів до роздумів.

Отже, вивчення епічних творів Кобо Абе поглиблює уявлення здобувачів освіти про природу екзистенційного. Студенти приходять до розуміння, що письменник ставить перед героями завдання пошуку духовного просвітлення та визволення. Персонажі, прагнучи до самопізнання та трансцендентного досвіду, шукають вищого сенсу та розуміння власного існування. Досліджуючи на заняттях з історії зарубіжної літератури твори Кобо Абе, здобувачі освіти роблять висновок, що герої японського митця мають світове значення. Вони можуть бути вплетені в конвенційні або абсурдні ситуації, де вони шукають шляхи визволення від зазначених обмежень та досягнення духовної свободи. Письменник використовує власні твори як засіб висвітлення складних екзистенційних аспектів людської природи та її духовних пошуків. Його твори допомагають студентам розглядати різні сценарії та долати моральні протиріччя власного життя, а також відкривають простір для особистісного духовного розвитку й рефлексії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко І., Кузьменко Ю. Японська література ХХ століття. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 520 с.
2. Кобо Абе Жінка в песках URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=8220>
3. Японська література. Том. III (XIX–XX ст.). Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 536 с.